Durerea neamului în fața Parlamentului

— Ședința comisiunilor de politică externă ale Camerei și Senatului —

Comisiunile de politică externă ale Camerei și Senatului au fost convocate Marți pentru a asculta expunerea dureroasă a faptelor care au dus la despărțirea de patria mamă a două din cele mai frumoase provincii românești — despărțire impusă, despărțire cu nimic justificată și care nu va putea avea de cât durata nedreptății.

Au luat parte la această ședință în afară de membrii celor două comisiuni, numeroși deputați și senatori.

Emoțiunea era generală. Pe fețele tuturor celor prezenți încremenise durerea și în ochii tuturor strălucea nădejdea că ea nu va dăinui prea multă vreme și că dreptatea tot va sfârși prin a triumfa.

D. Const. Argetoianu ministrul de externe a luat cel dintâi cuvântul făcând o expunere a succesiunei evenimentelor din seara zilei de 26 Iunie și până azi.

Toată strigătoarea nedreptate a cărei victimă a fost neamul românesc, a reeșit din această simplă relatare a faptelor.

D. Gheorghe Tătărescu, primul ministru luând apoi cuvântul a pus în lumină caracterul pur românesc al celor două provincii zmulse din trupul țării, tradiția istorică a unității noastre naționale și sufletești cu aceste provincii și strigătoarea nedreptate săvârșită prin această nouă și forțată despărțire.

Atât ministrul de externe cât și primul ministru au stăruit asupra faptului că guvernul a fost nevoit să cedeze fiindcă țara a fost singură în fața unor forțe cu mult mai superioare, fiindcă nu era sigură că nu va fi lovită în acelaș timp și din alte direcțiuni și fiindcă atât „prietenii cât și aliații" ne-au sfătuit să cedăm pentru a evita extinderea războiului și în această parte a Europei.

Dureroase motive, pe care prezentul le înregistrează și viitorul le va judeca.

După glasul oficial, a urmat glasul durerei exprimată prin declarațiile citite de d. Ștefan Ciobanu, senator basarabean și fost ministru al cultelor și artelor și de d. Hacman, senator bucovinean, în numele parlamentarilor, foștilor parlamentari și intelectualilor din Basarabia și Bucovina.

Ascultate cu o profundă emoțiune, aceste declarații solemne, care vor rămâne ca un protest al românismului în fața unei acțiuni de forță cu nimic îndreptățită, erau însuflețite de cel mai cald patriotism și au afirmat cu glasul hotărît al conștiinței naționale că „Basarabia și Bucovina sunt și rămân românești pe deasupra vicisitudinilor care s'au abătut vremelnic asupra lor și care nu sunt cele dintâi".

Toți deputații și senatorii în picioare au subliniat cu călduroase aplauze declarațiile îndureraților frați. Se cimenta astfel, printr'o nouă manifestare națională, unirea sufletească dintre toți fiii neamului.

In urmă d. consilier regal Nicolae Iorga a depus un memoriu semnat de personalități politice care nu fac parte din Parlament și cari au fost părtași la desăvârșirea unității noastre naționale. Aceste personalități, însuflețite de cel mai profund simțământ patriotic au ținut să-și spună cuvântul lor hotărît și întreg asupra evenimentelor care au dus la ciuntirea trupului țării și să-și unească îndureratele lor gânduri și întreaga lor nădejde în viitor cu ale întregei națiuni.

Ședința a fost apoi ridicată. Deputații și senatorii s'au despărțit, păstrând în suflet credința în justiția reparatoare și spunându-și unul altuia :

„Și totuși Basarabia și Bucovina sunt și rămân românești".

Expunerea d-lui consilier regal C. Argetoianu,

ministrul afacerilor străine

D. consilier regal Const. Argetoianu, ministru de externe, a făcut următoarea expunere:

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

Am rugat pe președinții comisiunilor afacerilor străine din Senat și Cameră să vă convoace pentru a vă pune în curent cu succesiunea evenimentelor din seara zilei de 26 Iunie și până azi — evenimente care au turburat atât de adânc sufletele noastre.

In noaptea de 26 spre 27 Iunie guvernul român a primit dela Ministrul nostru din Moscova următoarea telegramă :

Textul notei ultimative sovietice

Comunic nota ultimativă ce mi-a fost remisă azi la ora 10 seara de d. Molotov :

„In anul 1918 România folosindu-se de slăbiciunea militară a Rusiei a desfăcut dela Uniunea Sovietică (Rusia) o parte din teritoriul ei Basarabia, călcând prin aceasta unitatea seculară a Basarabiei, populată în principal cu ucraineni, cu Republica sovietică ucraineană.

Uniunea sovietică nu s'a împăcat niciodată cu faptul luării cu forța a Basarabiei, ceiace Guvernul sovietic a declarat nu o singură dată și deschis în fața întregei lumi. Acum când slăbiciunea militară a U. R. S. S. a trecut în domeniul trecutului, iar situațiunea internațională care s'a creiat cere rezolvarea rapidă a chestiunilor moștenite din trecut pentru a pune în fine bazele unei păci solide între țări, U. R. S. S. consideră necesar și oportun ca în interesele restabilirei adevărului să păsească împreună cu România la rezolvarea imediată a chestiunei înapoierei Basarabiei Uniunei Sovietice.

Guvernul sovietic consideră că chestiunea întoarcerei Basarabiei este legată în mod organic cu chestiunea transmiterei către U. R. S. S. a acelei părți a Bucovinei a cărei populațiune este legată în marea sa majoritate cu Ucraina sovietică prin comunitatea soartei istorice cât și prin comunitatea de limbă și compozițiune națională. Un astfel de act ar fi cu atât mai just cu cât transmiterea părței de nord a Bucovinei către U. R. S. S. ar putea reprezenta, este drept că numai într'o măsură neînsemnată, un mijloc de despăgubire a acelei mari pierderi care a fost pricinuită U. R. S. S.-ului și populației Basarabiei prin dominațiunea de 22 ani a României în Basarabia.

Guvernul U. R. S. S. propune Guvernului Regal al României :

1) Să înapoieze cu orice preț Uniunei Sovietice Basarabia ;

2) Să transmită Uniunei Sovietice partea de Nord a Bucovinei cu frontierele, potrivit cu harta alăturată.

Guvernul sovietic își exprimă speranța că Guvernul român va primi propunerile de față ale U. R. S. S. și că aceasta va da posibilitatea de a se rezolva pe cale pașnică conflictul prelungit dintre U. R. S. S. și România.

Guvernul sovietic așteaptă răspunsul Guvernului Regal al României în decursul zilei de 27 Iunie curent".

Hotărârea Consiliului de Coroană

In fața gravității situației, un Consiliu de Coroană a fost convocat pentru a doua zi dimineața. La această ședință a luat parte, pe lângă consilierii regali și guvern, d. general Tzenescu, șeful Marelui Stat Major.

După lungi desbateri s'a ajuns la concluzia că o rezistență prelungită bazată pe singurele noastre mijloace, în lipsa oricărui ajutor din afară, nefiind cu putință, ultimatumul sovietic nu putea fi respins. In urma desbaterilor s'a trimis la Moscova următoarea telegramă :

„Guvernul U. R. S. S. a adresat guvernului român o notă care a fost remisă la 26 Iunie 1940 la ora 10 seara, de către Excelența Sa d. Molotov, Președintele Consiliului Comisarilor Poporului a Uniunei Sovietice și Comisar al Poporului pentru afacerile străine Excelenței Sale d-lui Davidescu, ministrul României la Moscova.

Fiind însuflețit de aceiaș dorință ca și guvernul sovietic de a vedea rezolvate prin mijloace pacifice toate chestiunile cari ar putea să producă o neînțelegere între U. R. S. S. și România, guvernul Regal, declară că este gata să procedeze imediat și în spiritul cel mai larg la discuțiunea amicală și de comun acord, a tuturor propunerilor emanând dela guvernul sovietic.

In consecință guvernul român cere guvernului sovietic să binevoiască a indica locul și data ce dorește să fixeze în acest scop.

De îndată ce va fi primit un răspuns din partea guvernului sovietic, guvernul român își va desemna delegații și nădăjduește că conversațiunile cu reprezentanții guvernului sovietic vor avea ca rezultat că creeze relațiuni trainice de bună înțelegere și prietenie între U. R. S. S. și România.

27 Iunie 1940".

Acceptarea condițiilor

Situația noastră era lămurită: cedare sau război. In care condiții se prezenta pentru noi războiul ? In ce privește puterile noastre, eram chemați să luptăm spre răsărit cu forțe covârșitoare față de ale noastre, fără să avem în spate siguranță de liniște absolută pe celelalte granițe. In lupta pe care am fi întreprins-o nu puteam conta pe nici un ajutor.

In asemenea condiții un război ar fi însemnat mistuirea întregei noastre armate, fără ca Statul român să mai păstreze vreo apărare împotriva altor eventuale atacuri. Guvernul român a socotit ca înainte de toate în situația de azi armata română trebuia să rămână intactă, și încrezători în vitalitatea neamului nostru și în soarta lui, în vitalitatea acestui neam care a știut să înfrângă în cursul veacurilor prin răbdare toate nedreptățile și toate apăsările — a primit cu durere și resemnare condițiile pe care nu le putea înlătura și a trimis la Moscova următorul ultim răspuns :

„Guvernul român, pentru a evita gravele urmări pe care le-ar avea recurgerea la forță și deschiderea ostilităților în această parte a Europei, se vede silit să primească condițiunile de evacuare specificate în răspunsul sovietic.

Guvernul român ar dori totuși ca termenile dela punctul unu și doi să fie prelungite deoarece evacuarea teritoriilor ar fi foarte greu de adus la îndeplinire în patru zile din pricina ploilor și inundațiilor care au stricat căile de comunicație.

Comisiunea mixtă instituită la punctul 5 ar putea discuta și rezolva această chestiune.

Numele reprezentanților români în această comisiune vor fi comunicate în cursul zilei".

RASPUNSUL GUVERNULUI SOVIETIC

Sfătuiți de aliații și de prietenii noștri să ne supunem ultimatumului sovietic, pentru a nu aprinde un război în această parte a Europei, am crezut că prin propunerea unor negocieri vom putea cel puțin ameliora condițiile ce ni se puneau, și de aci cererea noastră a unui loc de întâlnire pentru plenipotențiarii ambelor părți.

In așteptarea răspunsului dela Moscova Consiliul de Coroană a ținut o a doua ședință la 9 seara, iar în cursul nopții dela 27 spre 28 Iunie a sosit răspunsul așteptat al U.R.S.S.-ului transmis și de data asta prin Legațiunea noastră dela Moscova în termenii următori :

„Guvernul U. R. S. S. consideră răspunsul Guvernului Regal al României din 27 Iunie ca imprecis, deoarece în răspuns nu se spune direct, că el primește propunerea Guvernului Sovietic de a-i restitui neîntârziat Basarabia și partea de Nord a Bucovinei. Insă cum Ministrul României la Moscova, d. Davidescu, a explicat că răspunsul menționat al Guvernului Regal al României însemnează accedarea la propunerea Guvernului sovietic, Guvernul sovietic primind această explicație a d-lui Davidescu, propune :

1) In decurs de patru zile, începând dela ora 14, după ora Moscovei, la 28 Iunie, să se evacueze teritoriul Basarabiei și Bucovinei de trupele românești.

2) Trupele sovietice în același timp să ocupe teritoriul Basarabiei și partea de Nord a Bucovinei.

3) In decursul zilei de 28 Iunie trupele sovietice să ocupe următoarele puncte : Cernăuți, Chișinău, Cetatea-Albă.

4) Guvernul Regal al României să ia asupra sa răspunderea în ceiace privește păstrarea și nedeteriorarea căilor ferate, parcurilor de locomotive și vagoane, podurilor, depozitelor, aerodromurilor, întreprinderilor industriale, uzinelor electrice, telegrafului.

5) Să se numească o comisiune alcătuită din reprezentanți ai Guvernelor Român și U. R. S. S., câte doi din fiecare parte, pentru lichidarea chestiunilor în litigiu în legătură cu evacuarea armatei române și instituțiilor din Basarabia și partea de Nord a Bucovinei.

Guvernul sovietic insistă ca Guvernul Regal al României să răspundă la propunerile susmenționate nu mai târziu de 28 Iunie, ora 12 ziua (ora Moscovei)".

Declarațiile d-lui consilier regal G. Tătărescu,

Președintele consiliului de miniștri

A luat apoi cuvântul d. prim-ministru Gh. Tătărescu. D-sa a făcut următoarele declarații :

Voi completa expunerea făcută de d. ministru al afacerilor străine, printr'o declarație menită să lumineze marea jertfă impusă României.

D-lor senatori și d-lor deputați, Basarabia este provincia ruptă din trupul Moldovei în anul 1812 și revenită la patria mamă în anul 1918 prin voința unei populații, care după un veac de aservire nu-și uitase nici origina, nici limba strămoșească și nu-și înstrăinase nici obiceiurile și simțirea. Unirea Basarabiei cu România nu a fost un act de cucerire, ci un act de eliberare săvârșit pe temeiul unor drepturi care au fost și au rămas, în conștiința neamului nostru imprescriptibile.

Bucovina este provincia românească ruptă din trupul Moldovei în anul 1775 și revenită României integrată în hotarele ei etnice, prin manifestarea voinței populației sale lămurit exprimată în 28 Noembrie 1918.

In Basarabia locuesc azi un milion opt sute mii români. Basarabia a fost și a rămas una din cele mai vechi fortărețe ale românismului, iar populațiile străine care s'au pripășit pe pământul ei nu i-au putut schimba nici caracterul, nici înfățișarea : Basarabia cu populația ei răzășească, cu toate cetățile și ctitoriile ei Voevodale, a fost și a rămas românească.

In noaptea de 26 spre 27 Iunie Guvernul U. R. S. S., printr'un ultimatum care expira în 24 de ore, a cerut României această provincie românească precum și Nordul Bucovinei.

România avea de ales între rezistență și acceptare.

Rezistența însemna războiul — războiul unui imperiu numărând 180 milioane de oameni împotriva unei țări de 20 milioane de locuitori, silită de o gravă situație internațională să vegheze și pe alte fronturi.

Acceptarea însemna jertfirea Basarabiei, ciuntirea Bucovinei de Sus, și o gravă știrbire adusă unității noastre naționale.

Nu cunosc în istoria noastră politică problemă mai chinuitoare decât aceia pusă spre rezolvare Coroanei și Sfetnicilor Ei în zilele de 27 și 28 Iunie.

In ultimul ceas în care mai puteam da un răspuns am hotărît: am hotărît acceptarea.

Declar aci, în fața Parlamentului și a țării: am hotărît evacuarea Basarabiei și a Bucovinei de Sus, pentru a putea salva azi ființa Statului Român și pentru a nu pune în primejdie viitorul românismului. Declar aci, că am luat această hotărîre sub presiunea forței, într'unul din cele mai grele momente ale istoriei noastre și lăsând viitorului sarcina să judece actul nostru.

Durerosul exod al populației

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

O eră nouă se deschide României în politica externă. In cadrul actualelor sale orientări guvernul a hotărît să renunțe la garanțiile Angliei și Franței din 13 Aprilie 1939.

Durerosul exod de pe pământurile rupte din trupul țării este în curs. Poporul român primește cu inima oțelită această nouă sfâșiere, cea mai dureroasă, poate, cea mai nedreaptă din lungul său martiriu.

Căile Domnului sunt necunoscute: să răbdăm cu curaj cum ne-au învățat părinții ; să muncim, să fim strânși uniți între noi și să înconjurăm cu dragoste și cu devotament steagul țării, tronul și dinastia noastră, chezășia României de mâine și să strigăm cu toții cu inima sângerândă, dar cu glas tare, trăiască România nepieritoare, trăiască Regele, trăiască Dinastia.

SINGURI — IN FAȚA CELEI MAI GRAVE AMENINȚĂRI

D-lor senatori și d-lor deputați, nu în ceasul acesta se poate face cercetarea amănunțită a evenimentelor care au creat României greaua situație în care se găsește azi.

In ziua de liniște, care va urma această perioadă de tulburare și de sdruncin, cercetătorii vor putea stabili obiectiv care a fost poziționea României față de marile transformări internaționale din ultimul timp și față de evenimentele de ultimă oră ce au făcut posibil ultimatum-ul dat României în noaptea de 26 spre 27 Iunie.

Dar de pe acum poporul nostru poate lua în considerare elementele principale necesare pentru formarea judecății sale.

România Mare s'a ridicat din prefacerile războiului mondial, care au făcut acum 20 de ani posibil triumful principiului naționalităților și a creat o nouă stare de echilibru în Europa.

Dăinuirea și siguranța României întregite a fost posibilă grație acestui echilibru și grație unui sistem politic a cărui organizare și întărire au fost obiectivul permanent al tuturor guvernelor care s'au perindat la cârma Țării.

In cadrul acestui sistem ne-am putut menține până eri integritatea teritoriului și am putut viețui și'propăși.

Războiul în curs a creiat, însă, o situație nouă.

Menținerea României în afară de orbita acestui război a fost țelul permanent al politicei tuturor guvernelor din ultimul timp. Toate actele noastre n'au urmărit decât neutralizarea tuturor forțelor care ar fi putut târî România în conflict. Va veni o zi în care fără nici o piedică se va putea face istoricul acestor vremuri grele și se vor putea judeca obiectiv toate actele și toate măsurile luate pentru a menține acțiunea României numai în cadrul apărării intereselor sale naționale.

Dar efectele prăbușirii echilibrului european s'au întins până la hotarele noastre, împotriva tuturor inițiativelor ce luasem pentru îndepărtarea lor. Aceste inițiative au fost paralizate de cursul rapid al evenimentelor. Situații noui create de evoluția fulgerătoare a războiului, nu au mai putut face valabilă executarea unor angajamente și, pe de altă parte, nu a mai făcut posibilă realizarea unei acțiuni de ajutorare pe care era firesc să ne putem sprijini.

Și astfel, în noaptea de 26 Iunie ne-am găsit singuri, în fața celei mai grave amenințări pe care a înregistrat-o istoria României moderne.

Basarabia și Bucovina de Sus au fost evacuate. Jertfa impusă a fost acceptată.

Neamul nostru a fost învățat să lupte cu silniciile și nedreptățile și de aceea, în acest ceas de cutremur, stăm dârzi în fața destinului, continuând a ne face datoria și a împlini în acest colț de lume misiunea noastră istorică.

Vom purcede, fără întârziere, la lichidarea tutulor situațiilor create de ultimele evenimente, executând în întregime toate obligațiile luate prin acceptarea ultimatum-ului trimis României de U. R. S. S. în 26 Iunie.

Vom lua toate măsurile necesare pentru ca Țara să se adapteze la noua orientare a politicei noastre externe, determinată de ordinea europeană în curs de așezare peste ruinele Europei de eri.

Va trebui, apoi, să continuăm să ne îngrijim de amplificarea puterei noastre militare. Armata și nevoile ei trebue să rămână mai departe preocuparea supremă a poporului nostru.

Țara noastră trebue să fie transformată în lagăr întărit. Ne-a așezat destinul la întretăierea drumurilor tutulor expansiunilor și ne-a dăruit pământul bogății prețuite și rivnite de toate neamurile. Nu vom fi apărați de primejdii izvorite din așezarea noastră decât în măsura în care ne vom putea apăra.

Să fie, în același timp, această crudă încercare isvor de adâncă reculegere pentru tot neamul nostru.

UN OMAGIU DE RECUNOȘTINȚĂ ARMATEI

D-lor senatori și d-lor deputați, aduc în numele țării un omagiu de recunoștință armatei care a veghiat până eri la hotarul Nistrului și căreia i-am impus cea mai dureroasă jertfă : să se retragă fără de luptă și să cedeze pământ românesc. Recunoștință ofițerilor și trupei, care și-au înfășurat cu strângere de inimă drapelele și stindardele și care au executat fără de murmur ordinul dureros dat în numele rațiuni superioare a conservării Statului.

Aduc, în același timp, expresiunea recunoștinței Guvernului tutulor funcționarilor din Basarabia și Bucovina de Sus, care și-au făcut, în împrejurări neobișnuit de grele, datoria până în ultimul ceas și care și-au irosit avutul cu prilejul evacuării. Guvernul va veni în ajutorul acestor funcționari pentru ca să-și poată reface gospodăriile pierdute.

Asigur, apoi, populația românească, care și-a părăsit mormintele, căminurile și ogorul părintesc, de toată dragostea și solicitudinea țării. Această populație va fi susținută și ocrotită cu toate puterile noastre. In câteva zile, Guvernul va întocmi legea prin care se va constitui fondul de ajutorare permanentă a populației românești refugiate din Basarabia și Bucovina de Sus.

Uniți am fost în vremuri bune, uniți vom rămâne în vremuri de suferință.

Și acum, să nu privim decât viitorul.

Vom mai străbate ceasuri grele și ceasuri de amenințare, dar greutăți și amenințări vor fi înfruntate și biruite, așa cum am înfruntat și biruit dealungul veacurilor de nedreptăți și suferințe din care s'a țesut istoria neamului nostru.

Să alungăm din sufletul nostru tot ce ne poate slăbi.

E ceasul supremelor încordări.

Să ne aducem aminte de zilele marilor rezistențe din trecutul nostru, când sufla uraganul năvalelor și când credeam Patria noastră pierdută sub focul cotropirilor. Năvalele au trecut și neamul nostru a rămas, învingând toate vitregiile.

Cu simțământul acesta de nebiruită încredere, să așteptăm zilele ce vor veni, strânși uniți în jurul Marelui nostru Rege — al Regelui care, acceptând hotărîrile sfetnicilor Săi, S'a supus marilor comandamente de conservare ale poporului Său și a primit cu bărbăție chinul tutulor sfâșierilor.

Să fie în aceste ceasuri grele strigătul nostru de raliere:

Trăiască România !
Trăiască Regele !
Sănătate !

DOUĂ DECLARAȚII SOLEMNE

Au urmat două declarațiuni solemne pline de cel mai cald suflu românesc, una din partea parlamentarilor, foștilor parlamentari și intelectualilor din Basarabia, citită de către senatorul basarabean dr. Ștefan Ciobanu, fost ministru al cultelor și artelor, iar cealaltă, din partea parlamentarilor și foștilor parlamentari și intelectualilor din Bucovina, citită de către senatorul dr. M. Hacman.

Amândouă aceste declarații, înduioșătoare și pătrunse de un înălțător patriotism, au arătat că Basarabia și Bucovina sunt și rămân românești pe deasupra vicisitudinilor care s'au abătut vremelnic asupra lor și care nu sunt cele dintâi.

D. consilier regal, profesor N. Iorga, fost președinte al consiliului de miniștri, a depus în mâinile președintelui Comisiunilor de afaceri străine un memoriu semnat de către mai multe personalități politice care nu fac parte din Parlament.

NOUA POLITICĂ EXTERNĂ A ROMÂNIEI

Consiliul de miniștri, în ședința sa de Luni 1 Iulie, după ce a ascultat expunerea ministrului de externe, a aprobat în unanimitate noua orientare a politicii noastre externe „determinată — după cum spune comunicatul — de noua ordine europeană în curs de așezare".

„In cadrul acestei politici — adaugă comunicatul oficial — România renunță la garanțiile anglo-franceze din 13 Aprilie 1939".

Intr'adevăr, la această dată, în ședința Camerei Comunelor, d. Chamberlain, pe atunci președinte de consiliu, după ce a făcut o largă expunere asupra situației internaționale din acea vreme, a declarat următoarele:

„Profit de acest prilej pentru a declara în numele guvernului Majestății Sale că atribuim cea mai mare importanță înlăturării oricărei turburări prin forță a statuquo-ului din Mediterana și Peninsula Balcanică. In consecință, am ajuns la concluzia că în cazul unei acțiuni cari ar fi luată și care ar amenința precis independența Greciei și a României și care ar fi considerate de guvernul grec și român respectiv ca vital să reziste cu forțele lor naționale, guvernul Majestății Sale se simte legat de a da imediat guvernelor grec și român, după cum va fi cazul, tot sprijinul pe care-l are în puterile sale".

In aceeași zi, d. Daladier, pe atunci președinte de consiliu, făcea declarațiuni în același sens.

Guvernul român, al cărui obiectiv politic, atât din punct de vedere național cât și european, a fost nestrămutat menținerea păcii, a luat act de aceste garanții unilaterale, considerându-le ca o contribuție în plus la menținerea păcii europene.

„Urmărim cu interes și simpatie — a declarat primul ministru român din acea vreme — orice acțiune menită să întărească pacea de care atârnă rodnica noastră propășire și bunele noastre raporturi cu toate statele".

Și primul ministru român, tocmai pentru a accentua întelesul pacific pe care România l-a dat garanțiilor spontane date de Franța și Anglia, adăuga următoarele:

„Asemenea manifestații din orice parte ar veni, statornicesc o atmosferă de încredere și de bună înțelegere, de care toate popoarele au atâta nevoe".

Azi, realități, la care poate mulți nu se așteptau, au adus o situație internațională nouă. Realități în fața cărora guvernul român a socotit că se impune o verificare a poziției noastre politice. Azi, obiectivul unic al acestei politici este apărarea patrimoniului nostru național, care mai ales, după dureroasa încercare prin care am trecut și care a îndoliat întregul neam, trebue să devie nu numai grija de căpetenie a politicii noastre externe ci grija de căpetenie, singura grije, a noastră a tuturor.

In fața relităților actuale, guvernul român a socotit necesar să renunțe la garanțiile anglo-franceze ca nemai fiind corespunzătoare situației noui.

PENTRU CEI CARI AU ACTE MILITARE DEPUSE

Comandamentul militar al Capitalei aduce la cunoștință că locuitorii cari au acte depuse pentru zonele militare, se vor justifica în fața raziilor ce se vor face, cu adeverința eliberată de Circumscripțiile de Poliție sau Comandament, pentru depunerea actelor, de care organele de control, vor ține seama.

VECHIMEA NEAMULUI ROMÂNESC IN BASARABIA

Vechimea neamului nostru in Basarabia se poate număra cu miile de ani.

Cu 228 de ani inainte de nașterea lui Hristos, strămoșii noștri Romanii au poposit în părțile răsăritului ca să-l romanizeze, iar în anul 105, când marele Impărat Traian supuse pe Daci, Romanii ajunseră și'n ținutul Nistrului întărindu-l ca să-l aibă mereu în stăpânire.

Dovadă că oștirea romană a fost prin aceste locuri este Valul lui Traian, puternică întăritură de pământ, care se cunoaște și azi, după 1835 de ani, prin județele Cahul și Tighina, întâlnindu-l și'n miazănoapte, în județul Hotinului. Așa s'a statornicit neamul românesc între Nistru și Carpați întemeind Moldova, țară mult râvnită de dușmani. Pentru această Moldovă au luptat strămbunii noștri sub cârmuirea marilor voevozi : Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare, Petru Rareș, Vasile Lupu, Ion Vodă cel Cumplit și mulți alții care au știut să ne apere moșia și să dovedească lumii întregi că Moldova este și trebue să rămână a Românilor.

Cele mai dese năvăliri pe vremurile acelea le făceau Tătarii și Turcii. Strămoșii noștri erau totdeauna gata de bejenie.

Carul lor avea două protapuri și aveau până și moară de vânt în car, să aibă unde măcina, în pribegia care ținea, de multe ori, luni și luni de zile. Duceau familia prin păduri, prin locuri tăinuite, apoi s'adunau și izbeau pe vrăjmași, și biruința era totdeauna de partea lor. Dușmanii erau fugăriți și alungați peste Nistru sau peste Dunăre, mulți rămâneau veșniciei în aceste ape, sau răpuși, îngrășau pământul moldovenesc. Cobora pacea și Moldovenii se înapoiau la vetrele părăsite. Dar liniștea nu dura mult și iarăși furtuna s'abătea asupra Moldovei.

Pentru apărarea țării, de-alungul Nistrului s'au ridicat cetăți, cari dăinuesc și astăzi la Hotin, la Soroca, la Tighina, la Cetatea Albă, la Chilia, la Ismail, cetăți ce erau puse sub comanda celor mai viteji ostași, încercați în războaie și nebiruiți în lupte, vestiții pârcălabi dela margini de țară. Acești pârcălabi aveau grijă de a păzi mai ales vadurile Nistrului, care erau bine cunoscute de vrăjmași. Când se vestea vreo năvălire, pârcălabii cu oștenii lor ațineau calea.

Și după fiecare luptă Voevozii răsplăteau pe viteji, dând căpeteniilor moșii întregi, iar oștenilor răzășii, fiecăruia după vrednicia arătată. Așa s'au întemeiat de-alungul Nistrului satele răzășești și alte sate de mazăli, cari erau boieri alungați de la curtea voevozilor, adică maziliți. Din vremea acestor lupte până astăzi sunt pe Nistru, dela Hotin până la Cetatea Albă, sate moldovenești care dovedesc ființa neamului nostru la hotarul răsăritean.

Sunt unele a căror vechime nu se cunoaște dar trebue să fie destul de bătrâne, după cum ni le arată hrisoavele în cari le întâlnim. Astfel găsim într'un hrisov de la 1532, satul Darabani, în altul dela 1622, satul Bârnova, amândouă așezări pe malul Nistrului, în județul Hotinului. Intr'un document de la 1387, dăm peste satul Egoreni, din județul Soroca, într'altul aflăm că la 1461, însuși Ștefan cel Mare întemeiază satul Samoileanca.

In alte hrisoave, în cari se stabilesc hotărnicii și se întăresc proprietăți, dăm peste alte sate tot pe malul Nistrului, cu adâncă vechime în trecut. Așa, în județul Orhei, un hrisov de la 1374, vorbește de satul Horodiștea, altul dela 1525, despre satul Isvoare, Jora de Sus e pomenit la 1354, iar Delacheu, din județul Tighina, la 1672.

In județul Cetatea Albă, găsim dovezi cari arată câtă tărie de credință și limbă a avut și are neamul românesc. Ținutul Cetății Albe, cum și al Tighinei și al Ismailului, îmbrățișând și acel șes care poartă numele tătăresc Bugeag, au fost în scurgerea vremii mai mult stăpânite de tătari și de turci. Bugeagul, care este un fel de prelungire a Bărăganului, prin pământul și bogățiile lui atrăgea mai mult poftele năvălitorilor, așa că tătarii și turcii au căutat să se statornicească în aceste locuri, întemeind sate ca: Ciuburciu, la 1450, Palanca, Olănești înființat la 1723, de generalul turc Alan Pașa, Cocmazul și altele cari astăzi sunt în întregime românești, negăsindu-se un străin în ele.

Toate aceste așezări moldovenești la Nistru dovedesc vechimea neamului nostru în aceste părți.

Viscoliți de toate primejdiile, prădați sau cu satele făcute pârjol, după ce trecea furtuna, Moldovenii se înapoiau, își refăceau gospodăriile și rămâneau la hotar să străjuiască țara. Pomenim de acel boer Vâlcea, unchiul lui Ștefan Vodă, care își avea gospodăria la Lipnic, în partea de sus a județului Soroca și care la 1470 când Mamac, hanul tătarilor, năvăli, înfricoșată luptă porni împotriva păgânilor. N'a mai rămas nimic din curtea boerului Vâlcea, iar Ștefan Vodă, după mare biruință, veni la cetatea Sorocii, se închină în paraclisul pe peretii căruia se cunoaște și astăzi zugrăveala sfinților și rămase să se roage și să se odihnească în preajma Nistrului, sub zarea care săruta podișul întins și luminos în acele zile de August.

Cât de mare era dragostea Moldovenilor față de pământul acesta se poate vedea, din scrisoarea boierului pribeag Gheorghe Lupașcu Hajdău, care glăsuește: „Eu nepot și moștenitor de sânge a lui Ștefan Vodă Petriceicu, Domnul țării Moldovei, eu nenorocitul fugar din țara părinților, moșilor și strămbunilor mei, eu care am fost odată boer bogat, care acuma sunt pribeag, sărac și lipsit în așa fel că nu pot la bătrânețele mele nici chiar să las dușmanului meu o pomană și jertfă vrednică de el. Să dea Dumnezeu ca Moldova sau județul Hotinului să scape de dușmanii Turci și fii mei, nepotii mei, neamul meu să redobândească moșiile și stăpânirile lor. Să nu pierdem mădejdea în Dumnezeu că ne va erta și că scumpa Moldovă nu va rămâne totdeauna sub picioarele musulmane. Mă rog bunului Dumnezeu ca picioarele păgânilor să nu calce pe mormintele strămbunilor noștri și dacă nu ale mele, măcar ale urmașilor mei să se odihnească în țara strămoșească".